BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In România 6 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 180 Marți 4 Iulie 1939
10 Pagini P

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARĂ pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Tratamentul minorităților in România

Țara noastră n'a avut și nu are nimic de ascuns în privința situației și tratamentului minorităților sale etnice.

Statisticile românești n'au căutat în niciun chip să micșoreze numărul exact al locuitorilor de altă gintă de pe teritoriul național și nici nu am încercat desnaționalizarea neamurilor conlocuitoare, răzlețite printre noi de vitregiile soartei și de vânturile vremurilor. Tradițiile ospitalității românești și acea toleranță exagerată care vine din omenia, din fondul prea uman al rasei acesteia, au făcut României chiar un renume de Eldorado european, către care s'au scurs cu rost și fără rost — și nepoftiți mai ales — sumedenii de străini din toate punctele cardinale ale pământului.

Nu întotdeauna s'a recunoscut însă bunăvoința națiunei noastre dominante față de oaspeții săi și, ceeace este și mai trist, foarte adesea ingratitudinea acestora a dat nastere la procese, a întreținut vrăjmășii crâncene contra românilor și a creat în unele cercuri mondiale adevărate legende despre sălbăticia valahă.

E drept că mai întotdeauna acestea se făceau la îndemnuri interesate din afară, servind cauze politice de aiurea.

Dar adevărul nu poate fi biruit de minciună. Si încetul cu încetul, opinia publică europeană s'a putut lămuri că minoritățile etnice din cuprinsul fruntariilor României se bucură de cel mai bun tratament posibil și că acestea s'au convins însfârșit ele însile să răspundă cu lealitate la gesturile binevoitoare și sincere ale Statului român.

Zilele acestea ziarul „Osservatore Romano", oficiosul Vaticanului, a adus lumii o nouă mărturie despre modul cum sunt omenite minoritățile dela noi. Obiectivitatea desăvârșită și autoritatea cuvântului tipărit sub chezășia Sfântului Scaun, pun în afară de orice îndoială constatările ziarului și suntem siguri că nu se va găsi om de bună credință și de bună cuviință care să încerce a le răstălmăci ori înfrunta.

„Osservatore Romano" pornind dela rezultatul recentelor alegeri parlamentare din România, constată marea solicitudine a regimului românesc față de minorități, înlesnind intrarea unui însemnat număr de reprezentanți ai lor în Cameră și Senat, ca să participe astfel la conducerea treburilor publice. Acolo unde forțele minoritare au fost prea slabe ca să-și poată alege un reprezentant legal — cum e cazul bulgarilor, al polonilor și chiar al ungurilor — a venit gestul de largă înțelegere al Suveranului țării care le-a oferit locuri în rândul senatorilor numiți.

„Minoritățile ungurești ce se găsesc răspândite în toată Transilvania — spune ziarul Vaticanului — s'au văzut în mare minoritate față de massa compactă a țăranilor și muncitorilor români. Dintre 15 candidați la Cameră și 4 la Senat au fost aleși 9 la Cameră și 2 la Senat. Niciodată minoritățile maghiare nu au putut avea în Parlament un număr de reprezentanți așa de ridicat ca în actualele alegeri. Trebuie notat că numărul ungurilor în România este de 800.000 și al secuilor de 400.000, deci numărul lor total față de întreaga populație română reprezintă numai 7 la sută".

Iar mai departe „Osservatore Romano" accentuează:

„IN NICI O EPOCA, NICI INAINTE, NICI DUPA RAZBOI, MINORITATILE ROMANEȘTI N'AU AVUT IN VREUN ALT STAT UN TRATAMENT ATAT DE FAVORABIL".

Fără îndoială că pentru noi lucrurile acestea nu constitue nici o noutate. Nu numai sub regimul actual, dar de totdeauna, minoritățile etnice din România s'au bucurat de cea mai înțelegătoare tratare din partea autorităților noastre și au primit cea mai largă ospitalitate din partea populației majoritare.

Dar n'a recunoscut, oare, reprezentantul turcilor din Dobrogea deunăzi la Silistra că minoritățile etnice au chiar unele privilegii speciale în România ?

DANZIG, PROBLEMĂ EUROPEANĂ

de I. LUGOSIANU

Tratatul din Versailles a restabilit la Danzig o ordine mai veche, anterioară revoluției franceze, întemeiată pe aceleași considerații geografice și economice, care au făcut odinioară din orașul liber obiect de ceartă sau târguială, între Puterile vecine.

„Cine va stăpâni gurile Vistulei și Danzigul, spunea Frederic cel Mare, într'o frază deseori citată din testamentul său politic, va fi mai stăpân al Poloniei, decât acela care o guvernează".

Un secol mai târziu, Prințul de Bismarck scria că „pentru un Stat Polonez, Danzigul este o necesitate vitală".

„Cesiunea Prusiei poloneze n'ar putea fi împăcată, nici cu dreptul public, nici cu interesele celei mai mari părți a Puterilor europene", proclama în 1772, Senatul din Danzig.

După o eclipsă de mai bine de un secol și jumătate, în istoria cetății baltice, cuvinte ca cele de mai sus capătă iarăși astăzi o răsunătoare actualitate europeană.

Pentru Polonia, Danzigul reprezintă necesitatea vitală a stăpânirii gurilor Vistulei, fluviul prin excelență polonez, de care atârnă siguranța ei teritorială, accesul ei la Marea Baltică, securitatea noului ei port dela Gdynia și a comerțului ei maritim, indispensabil unei țări producătoare de materii prime, cu valoare mică și volum mare, cum sunt cărbunele, cerealele sau lemnul.

Pentru Germania, orașul liber, astăzi cu majoritate germană, este un simbol al situației create prin tratatul dela Versailles, care a separat Prusia orientală de restul Reichului și un apel la întregirea acestuia cu o populație câștigată pentru doctrinele național-socialismului și însuflețită de dorința de a face parte din marea patrie germană.

Câtă vreme pactul de neagresiune din Ianuarie 1934, a legat Germania și Polonia, chestiunea Danzigului n'a fost rezolvată, ci a fost ignorată voluntar de amândouă părțile. Când la 28 Aprilie 1939, d. Hitler a făcut cunoscut, într'un discurs istoric, că a denunțat declarația de neagresiune față de Polonia, problema a fost din nou pusă, în toată gravitatea ei.

Propunerile făcute de d. Hitler în discursul său n'au fost primite de polonezi; propunerea de condominiu germano-polon, făcută de d. Beck, în discursul său din 5 Mai, n'a fost acceptată de Berlin. Poarta părea că a rămas deschisă pentru negocieri deopărte și de alta. Nimeni n'a intrat însă pe această poartă. Pozițiunile polone și germane rămân neschimbate, punctele de vedere inconciliabile, hotărârea pare nestrămutată la Berlin de a schimba situația dela Danzig, la Varșovia de a menținea la gura Vistulei o situație socotită vitală.

După câteva săptămâni de acalmie relativă, întreruptă de incidente pe larg relatate și comentate de presa internațională, încordarea germano-polonă, pare a deveni mai gravă la Danzig.

După informațiunile polone, un corp de voluntari germani se constitue în orașul liber, câteva tunuri de mare calibru ar fi fost aduse pe teritoriul danzighez, trei mii de lucrători ar fi ocupați cu construcții de bараci pentru trupe, vase de comerț ar fi debarcat armament în portul Danzig. Toate aceste operațiuni sunt contrare statutului orașului liber.

Desmințite la început, informațiunile privitoare la formarea unui corp de voluntari, sunt explicate la Berlin ca fiind operațiuni normale, în cadrul unei convenții în vigoare între Polonia și Danzig, care n'ar fi fost aplicată până acum, asupra efectivului maxim al poliției teritoriului liber. Pe de altă parte, d. Goebbels a fost de curând la Danzig, iar pentru sfârșitul lui Iulie se anunță vizita d-lui Hitler în orașul liber.

La Varșovia, la Londra și la Paris aceste pregătiri sunt urmărite cu cea mai mare atenție. D. Chodaski, comisarul general al Poloniei la Danzig a plecat la Varșovia spre a raporta asupra situației; d. Bonnet a primit pe d. Noël, ambasadorul Franței în Polonia; Lord Halifax a ascultat și dânsul raportul lui Sir Howard Kennart ambasadorul britanic la Varșovia, venit să refere asupra evenimentelor. E probabil că Polonia, potrivit declarațiilor categorice din trecutul recent, ale conducătorilor politicei sale externe și militare, va fi făcut cunoscută, în capitalele amice, hotărârea sa de a rezista la orice agresiune s'ar încerca în contra ei.

Se știe că obligațiile de asistență mutuală, contractate în Aprilie de Varșovia, Londra și Paris, fac să atârne intrarea în vigoare a pactului de ajutor militar cu Franța și Anglia de hotărârea Poloniei de a se apăra.

In aceste condiții, situația trebue privită cu toată seriozitatea. Nu e îngăduit nici optimismul, întemeiat pe credința că un conflict pentru Danzig ar putea fi localizat, nici pesimismul sistematic, care să refuze orice rol rațiunii. E greu de spus dacă ceeace se întâmplă astăzi la Danzig și în politica europeană, în legătură cu Danzigul, este o simplă încercare de forțe, o probă de rezistență nervoasă, o pregătire energică a unor negocieri „in extremis" sau prepararea unui fapt împlinit, din partea și pe teritoriul orașului liber, care ar putea duce la un conflict general.

In timpul revoluției franceze, la 1793, Danzigul a fost cedat Prusiei, fiindcă Franța era ocupată de treburile ei interne și de campaniile revoluționare. „Dumnezeu era prea sus și Franța prea departe" spunea atunci proverbul polonez. Astăzi, Franța și Anglia continuă să fie departe, dar Europa a devenit mai mică, problemele internaționale sunt mai strâns legate și Danzigul nu este pentru aceste țări o simplă chestiune locală, ci simbolul însăși al acelei rezistențe contra agresiunii, care a devenit baza politicii etxerne anglo-franceze.

Ar fi desigur o gravă greșală de apreciere să atribuim problemei Danzigului o simplă importanță locală. Un conflict provocat de chestiunea orașului liber ar deveni repede o ciocnire mai vastă între două concepții, două morale, două armate. Tocmai de aceea trebue să sperăm în triumful rațiunii.

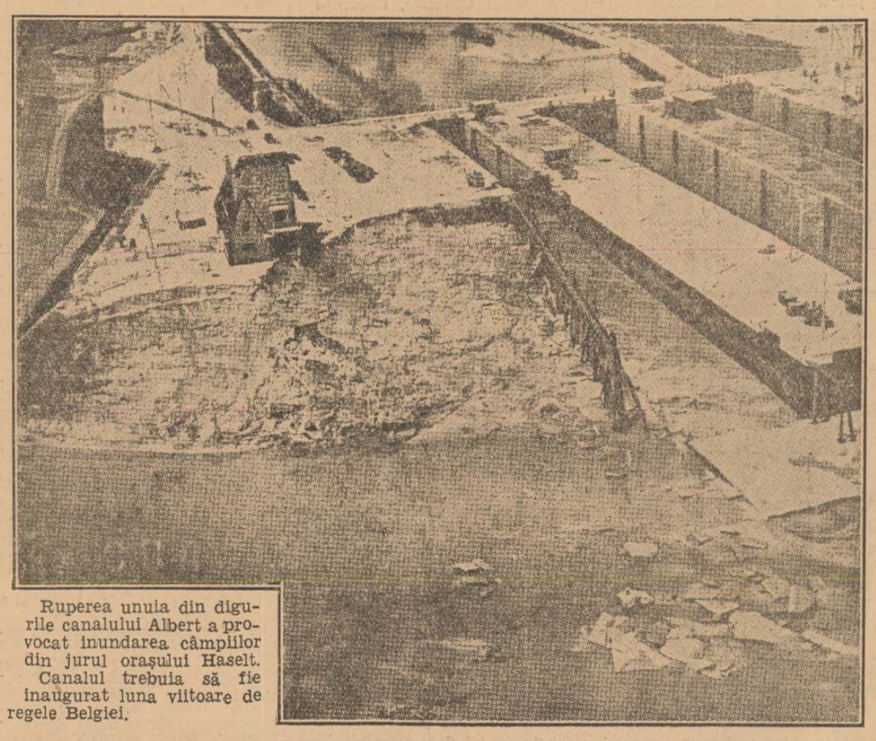

Ruperea unuia din digurile canalului Albert a provocat inundarea câmpiilor din jurul orașului Haselt. Canalul trebuia să fie inaugurat luna viitoare de regele Belgiei.

Modificarea legii neutralității Statelor-Unite

Camera a adoptat un amendament, care este socotit ca o infrângere a guvernului. — Se interzice vânzarea de arme și muniții in caz de război, statelor beligerante

Washington, 1 Iulie (Rador).— Eri a început la Cameră a treia citire a legii asupra neutralității.

După lungi discuții, Camera a adoptat cu 200 voturi contra 188 proectul Bloom, după introducerea unui amendament care menține embargoul asupra armelor, dar autorizează vânzarea „utilajului de război".

In cercurile politice se subliniază că amendamentul Vorys, introdus în legea neutralității cu privire la embargo, constitue o înfrângere a guvernului.

D. Cordell Hull, secretarul departamentului de stat, scosese clar în relief dorința guvernului de a păstra întreaga libertate de a vinde arme și muniții, pe când amendamentul Vorys cuprinde restricțiuni în acest domeniu.

Urmează ca abea de aci înainte restricțiunile acestea să fie precizate. Adoptarea amendamentului înseamnă însă respingerea tezei susținută de guvern.

In cercurile Capitoliului efectul guvernului este atribuit, în primul rând, tacticei folosită de democrați, cari au așteptat ultimul minut spre a atrage atenția Camerei asupra pericolelor pe care le cuprinde actuala situație din Europa.

Ei au beneficiat astfel de puternica tendință care se manifestă de a evita orice ar putea implica Statele Unite într'un viitor război.

Nu trebue să se uite că proectul Bloom împreună cu amendamentul Vorys nu a fost adoptat decât de Cameră, astfel încât, pentru moment, situația nu a fost modificată. Cercurile politice se îndoesc, de altfel, că Senatul va mai ajunge în cursul sesiunii sale actuale să discute legea asupra neutralității.

TEXTUL PROECTULUI DE LEGE, AMENDAT ȘI VOTAT DE CAMERA

Washington, 1 Iulie (Rador). — *Textul final al proectului pentru revizuirea legii neutralității, propus de deputatul Bloom, amendat de deputatul Vorys și adoptat de Camera reprezentanților, este următorul:*

Când președintele sau Congresul vor socoti că între națiunile străine există stare de războiu, faptul va fi adus la cunoștința națiunii americane printr'o proclamație.

După publicarea acestei proclamații se va interzice vânzarea de arme și muniții către beligeranți, cu excepția „utilajului de războiu".

Se va interzice expedierea vreunui fel de mărfuri către beligeranți înainte ca titlul de proprietate asupra acestor mărfuri să fi fost transmis destinatarului străin.

Se va interzice acordarea de împrumuturi sau deschiderea de credite pentru beligeranți, cu excepția creditelor comerciale obișnuite pe termen scurt, nedepășind 90 de zile.

Se interzice constituirea de fonduri pentru beligeranți în Statele Unite.

Insfârșit, președintele va putea interzice utilizarea porturilor sau apelor teritoriale americane pentru submarinele sau vasele de comerț înarmate ale beligeranților.

Singura schimbare față de vechea lege este înserarea clauzei care specifică că „utilajul de războiu" nu va fi lovit de embargo.

*

Washington, 1 (Rador). — D. Hull a declarat ziariștilor că regretă faptul că proectul de lege al neutralității, prezentat de guvern, nu a fost adoptat fără amendament de Camera reprezentanților.

El a adăugat că se va strădui totuși ca să se voteze o lege a neutralității care să nu cuprindă interdicția de vânzare a armelor.

Impresia produsă la Paris

Paris, 1 Iulie (Rador). — **In capitala Franței se regretă faptul, că din considerente de politică internă americană, Camera reprezentanților a luat hotărârea cunoscută în chestiunea neutralității, mai ales în situația internațională actuală. Atitudinea parlamentului american nu este însă luată în tragic.**

Domnește impresia că hotărârea parlamentului american a fost dictată mai ales de preocupări electorale, în ajunul alegerilor parlamentare. In Franța, țară parlamentară, acestea sunt lucruri cunoscute și înțelese, deși chiar în Franța, în fața situației internaționale, calculele politice interne au trecut pe al doilea plan.

De altfel nimeni nu se aștepta la o intervenție a Statelor-Unite chiar imediat după eventuala proclamare a războiului. Cuvântul Statelor Unite în favoarea principiilor comune pentru care luptă democrațiile europene a avut totdeauna un ecou considerabil, dar Franța și Marea Britanie au hotărît politica pe care o vor face luându-și toate răspunderile și fără să aibă în vedere sprijinul american.

La Paris, situația este deci considerată ca neschimbată. Se subliniază aici identitatea de concepții ce continuă să existe între popoarele francez, englez și american în ce privește ideaiurile de libertate și de respect al tratatelor și al persoanei omenești, într'un cuvânt de apărare a civilizației.

Se înțelege faptul că pentru moment Statele Unite își îndreaptă interesul mai ales spre Extremul Orient, unde poziția lor este mai mult amenințată.

...Și la Berlin

Berlin, 1 (Rador. — *Corespondentul agenției „Havas" transmite:*

Votarea legii neutralității, amendată de Camera reprezentanților din Washington, este anunțată de presa germană ca „o a doua înfrângere a d-lui Roosevelt", după refuzul Senatului de a acorda președintelui deplinele puteri în materie monetară.

Ziarele se abțin încă dela comentarii mai ample, dar publică în prima și ultima pagină dări de seamă dela ședința Camerei reprezentanților, sub titluri care sună cam astfel: „Două înfrângeri ale guvernului Roosevelt"; „Exportul american restrâns". „O majoritate de două voturi pentru moțiunea Bloom"; „Violente desbateri la legea neutralității".

„Berliner Boersenzeitung" precizează că exportul de avioane, petrol, automobil, etc. este totuși autorizat și că transporturile de arme vor fi făcute de vase americane.

*

Washington, 1 (Rador). — *Senatul a luat vacanță până Miercuri.*

In ședința de Miercuri el va lua în discuție proectul de lege prezentat de guvern, privitor la politica monetară.

SCRISORI DIN LONDRA

Improvizație pe o temă politică

de AUGUR

Londra, Iunie

Evenimentele din Tientsin nu contribue la prestigiul britanic. Faptul acesta a fost remarcat la Berlin, unde presa, de câteva zile, vorbește, cu vădită plăcere, de dezastrul suferit de influența Marei Britanii în China.

Nu se poate tăgădui că, la Tientsin, japonezii ne-au dat o lecție care ne costă scump. In mod normal, ar fi trebuit să reacționăm imediat ca să răsbunăm afrontul făcut onoarei naționale și pagubele pricinuite intereselor noastre materiale. N'am putut proceda astfel, deoarece, în momentul de față, Marea Britanie nu posedă în Extremul Orient forța navală necesară ca să impună respect Japoniei.

Ce rezultă din toate acestea? Să ne închipuim imposibilul și că am fi ministru de externe, fără a fi obligat pentru aceasta de a păstra secretul diplomatic. Iată ce am spune în acest caz:

Marea Britanie duce povara urmărilor unei politici urmărită de mulți ani după ultimul război. Această politică a fost caracterizată de aberația următoare: oamenii credeau că Liga Națiunilor avea posibilitatea de a face ca pacea să fie respectată și mai credeau în puterea cuvântului și nu în aceea a armelor. Partizani ai acestei erezii, fără a mai aștepta ca celelalte Mari Puteri să consimtă să ne imite, am desarmat pe capete. Armata noastră devenise microscopică, aviația se prăbușea și marina a fost neglijată.

(Continuare in pag. 2-a)

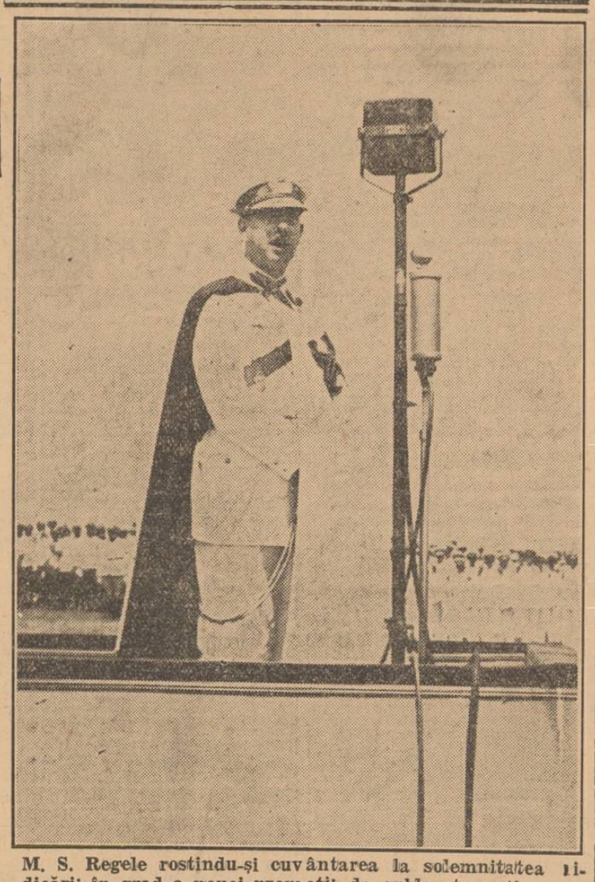

M. S. Regele rostindu-și cuvântarea la solemnitatea înălțării în grad a nouei promoții de sublocotenenți, la Târgoviște

OPERA I. P. S. PATRIARH NICODEM

Moldova a avut în mitropolitul Iosif Naniescu un mare ierarh, socotit de mulțime ca și de elita intelectuală drept sfânt.

Niciodată Iosif Naniescu n'ar fi crezut că a putut face ceva bun în viață. Totuși o singură dată, sufletul lui blând ca al unei flori s'a iluminat de cereasca mulțumire. Era într'o zi de praznic împărătesc, când trecând spre mânăstirea Neamțului, a găsit la umbra unei troițe pe un copil din Humulești lui Creangă.

L-a cules de pe Valea fermecătoare a Ozanei, de sub ruinele străvechei cetăți a Neamțului, unde citea cărți sfinte și l-a închinat Domnului.

Sufletul copilului s'a legat pentru totdeauna de marele și sfântul ierarh. Primind în călugărie numele de Nicodem și având setea de învățătură, după ce a trecut toate treptele învățăturii teologice din vechea țară, a plecat în pravoslavnica Rusie atras de nimbul spiritualității ortodoxe. In atmosfera de puternică trăire în duh stăpânită de asceza și minunile unor sfinți ai epocei ca Ioan de Kronstat, Dumitru de Rostov și Serafim și-a întărit actualul patriarh sufletul și chemarea către înaltele haruri duhovnicești și și-a desăvârșit cultura teologică.

Suflet în care meditația lăuntrică se unește zelului apostolic al misionarului înăscut, închizându-se ca fericitul Heronim în chilia-i singuratică de la Neamțu a vorbit și a scris de atunci necurmat, ani după ani, lucrări și tâlmăciri închinate cuvântului dumnezeesc și harismului ortodoxiei noastre. Este vrednic de amintit și amănuntul că noului Patriarh i se datorește de fapt „Biblia regală", căci lucrarea învățaților clerici Grigore Pișculescu și Vasile Radu nu numai că l-a avut ca începător și promotor al ideii, dar și a primit ca un vas ales și binecuvântat de Dumnezeu mare parte din cuvântul dumnezeesc tradus în orele-i de adâncă reculegere de Vlădica Nicodem, din tezaurul ortodoxiei rusești.

(Continuare in pag. 2-a)

Sportul britanic: centenarul regatelor dela Henley

Apropiata remaniere a guvernului britanic?

Londra, 1 Iulie (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" transmite:*

Redactorul politic al ziarului „Star" se ocupă de eventualitatea unei apropiate remanieri ministeriale, care, între altele, ar permite intrarea în guvern a d-lui Winston Churchil în calitate de prim lord al amiralității.

Ziarul arată că în ultimele zile s'au făcut sondagii printre conducătorii partidului conservator spre a se vedea: ce primire s'ar face d-lui Churchill. Pretutindeni, ideia a fost primită favorabil.

Pe de altă parte ziarul adaugă că d. Chamberlain ar vrea să înlocuiască pe mai mulți membri ai cabinetului său cari sunt mai înaintați în vârstă și pe cari i-a păstrat până acum din motive personale. Astfel ar putea părăsi guvernul lordul Stanhope și lordul Mougham, precum și lordul Runciman. In locul unuia din acestia ar putea fi chemat d. Eden. Ziarul încheie spunând că lordul Halifax dorește foarte mult să-l vadă pe d. Eden din nou în guvern, ba chiar luând portofoliul afacerilor străine.